

PĒTĪJUMS VEIKTS VALSTS KANCELEJAS ADMINISTRĒTĀ PROJEKTA „ATBALSTS
STRUKTURĀLO REFORMU IEVIEŠANAI VALSTS PĀRVALDĒ” (IDENTIFIKĀCIJAS NR.
IDP/1.5.1.1.1./10/IPIA/CFLA/004/002)

AKTIVITĀTES NR. 3.2.

„STRUKTURĀLO REFORMU IEVIEŠANAS IETEKMES NOVĒRTĒŠANA”
(IEPIRKUMA ID NR. MK VK 2011/27ESF) IETVAROS
PROJEKTU 100% FINANSĒ EIROPAS SOCIĀLAIS FONDS

Sākotnējās ietekmes (Ex-ante) novērtējums par iecerētajām strukturālajām reformām profesionāla sociālā darba politikas jomā GALA ZIŅOJUMA PREZENTĀCIJA

2012.gada 3.decembrī

Projektu 100% finansē Eiropas Sociālais fonds

Izvērtējuma **MĒRĶIS** :

veikt sākotnējās ietekmes (Ex-ante)
novērtējumu par iecerētajām
strukturālajām reformām profesionāla
sociālā darba politikas jomā

Galvenie uzdevumi

Esošās situācijas un attīstības tendenču novērtējums sociālajā darbā sociālajos dienestos

- ❑ Cilvēkresursi
- ❑ Finanšu resursi
- ❑ Sociālo dienestu darba organizācija
 - darba plānošana,
 - funkcijas,
 - noslodze,
 - sociālā darba modeļi,
 - darbinieku kvalifikācijas celšana un supervīzijas,
 - darba uzraudzība un novērtēšana,
 - šķēršļi, kas traucē veikt soc.darbu

Analīze par perspektīvākajiem atbalsta virzieniem sociālā darba kvalitātes pilnveidošanai

- 16 piedāvātie pasākumi

Galvenie uzdevumi

Sociālā darba Latvijā tiesiskā regulējuma, institucionālās sistēmas un finanšu plūsmas izvērtējums

- Soc.darba organizācija (politikas plānošana, īstenošana, novērtēšana)
- Prasības pašvaldībām soc.dienestu darba nodrošināšanai, uzturēšanai
- Kompetences, atbildības sadalījums starp dažādām institūcijām
- Valsts un pašvaldību finansiālais nodrošinājums sociālā darba organizēšanai, tā efektivitātes novērtējums, sociālā darba veicēju atalgojuma atalgojums
- Sociālā darba izglītības sistēma

Rekomendāciju izstrāde profesionāla sociālā darba attīstības veicināšanai

- Rīcības plāns 7 gadu periodam

Izvērtējuma METODOLOĢIJA: datu avoti

Dokumentu un normatīvo aktu analīze

Statistikas datu analīze

Līdzšinējo pētījumu rezultātu analīze

Teorētiskās literatūras analīze

Izvērtējuma ietvaros veiktā izpēte

Pārskata periods: no 2009.gada līdz 2011.gadam

Izvērtējuma METODOLOĢIJA : izvērtējuma ietvaros veiktā izpēte

Izvērtējuma METODOLOĢIJA: izvērtējuma ietvaros veiktās izpētes izlase

	Novadu sk. izvērtējuma	Sk.Latvijā 2011.gadā	Izlasē iekļautie novadi
Republikas pilsētas	4	9	Rīga, Daugavpils Jelgava, Liepāja
Mazi novadi, (iedz. sk. līdz 5000)	6	39	Skrīveru , Raunas , Cesvaines, Durbes , Vārkavas , Mālpils
Vidēji lieli novadi, (iedz. sk. 5000 līdz 20000)	7	56	Grobiņas , Brocēnu , Aizkraukles, Jaunjelgavas , Kandavas, Cēsu , Preiļu
Lieli novadi (iedz.sk. virs 20000)	5	15	Saldus , Daugavpils , Gulbenes , Dobeles , Ogres

Minimālais un maksimālais iedzīvotāju skaits
2011.gadā Republikas pilsētās/lielos novados/vidēji
lielos novados/mazos novados

Novadu klasifikācija	Pilsētu/ novadu skaits	Minimālais iedz.sk.	Maksimālais iedz.sk.
Republikas pilsētas	9	24 017	650 478
Lieli novadi	14	21 832	35 712
Vidēji lieli novadi	57	5024	19 839
Mazi novadi	39	1 148	4 195

Latvijas pašvaldībās strādājošo sociālā darba speciālistu, t.sk.sociālo darbinieku skaits (2010.,2011.)

	2010	2011
Sociālā darba speciālistu skaits (bez pakalpojumu sniedzējiem)	1109	1133
No tiem:		
Sociālie darbinieki (ar pak.sniedzējiem)	783 (921)	798 (1046)
Sociālās palīdzības organizatori	309	314
Sociālie rehabilitētāji	9	11
Sociālie aprūpētāji	8	10

Avots: Valsts statistikas pārskatu „Pārskats par sociālajiem pakalpojumiem un sociālo palīdzību novada/repu pilsētas pašvaldībā” kopsavilkumi par 2010. un 2011.gadu

REZULTĀTI:

- ❑ • STARPZIŅOJUMS PAR SOCIĀLĀ DARBA RAKSTUROJUMU LATVIJĀ 2010./2011. GADĀ UN TĀ ANALĪZI
- ❑ • STARPZIŅOJUMS PAR SOCIĀLĀ DARBA KVALITĀTĒS PILNVEIDOŠANU
- ❑ • STARPZIŅOJUMS PAR SOCIĀLĀ DARBA LATVIJĀ TIESISKĀ RĒGULĒJUMA, INSTITUCIONĀLĀS SISTĒMAS UN FINANŠU PLŪSMAS IZVĒRTĒJUMU
- ❑ • GALA ZIŅOJUMS (t.sk. rekomendācijas) PAR PROFESIONĀLA SOCIĀLĀ DARBA ATTĪSTĪBAS VEICINĀŠANU

ESOŠĀ SITUĀCIJA

SOCIĀLĀ DARBA
ORGANIZĀCIJA
SOCIĀLAJOS DIENESTOS

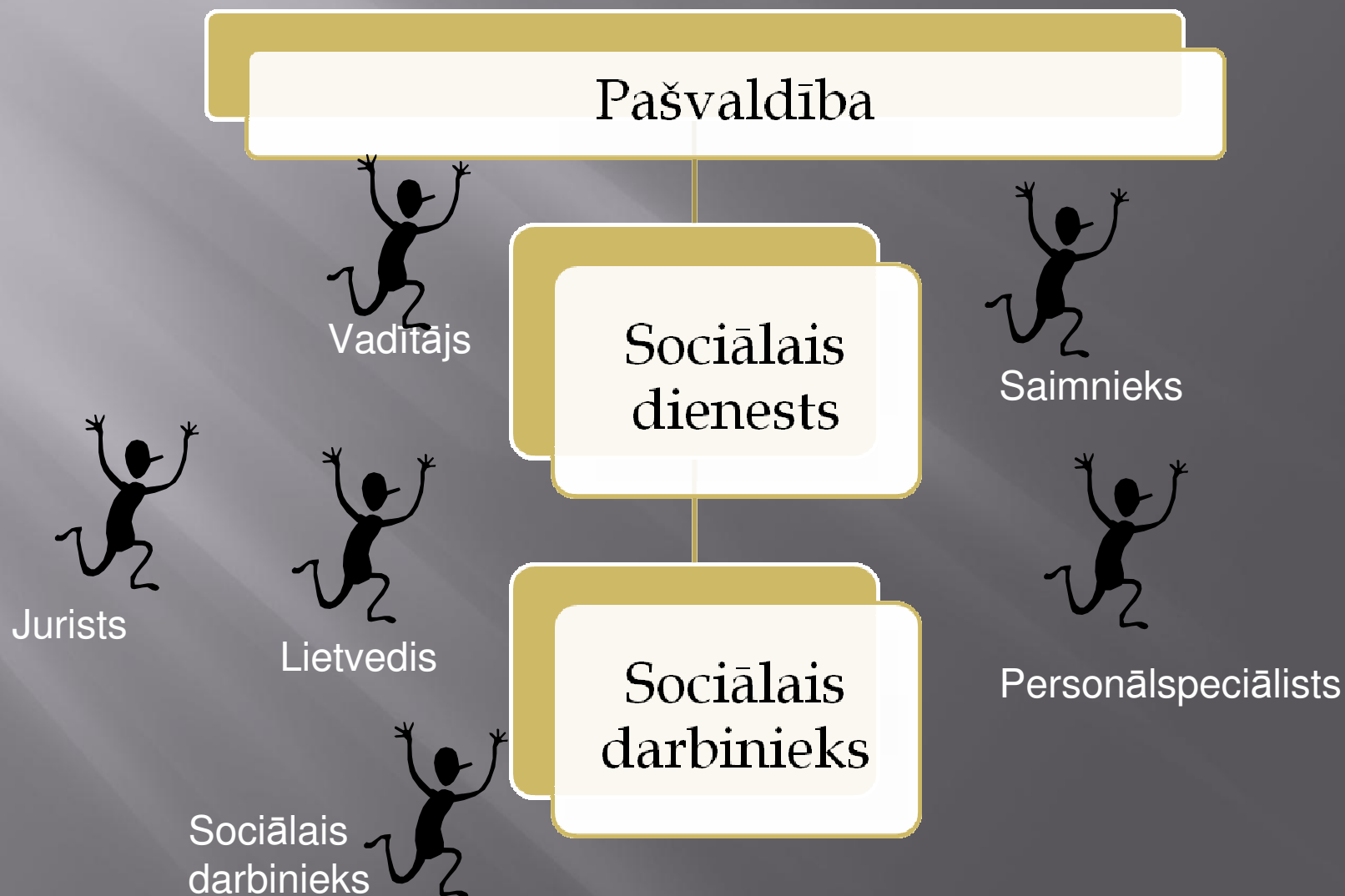
Sociālo dienestu organizatoriskā struktūra

Republikas pilsētas/ Lielie novadi

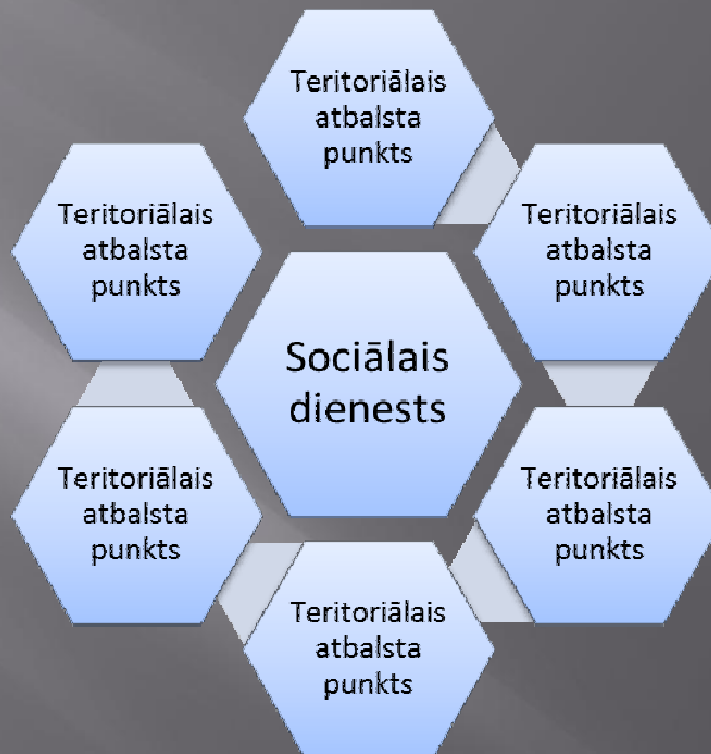
Sociālo dienestu organizatoriskā struktūra

Mazie novadi

Sociālo dienestu organizatoriskā struktūra

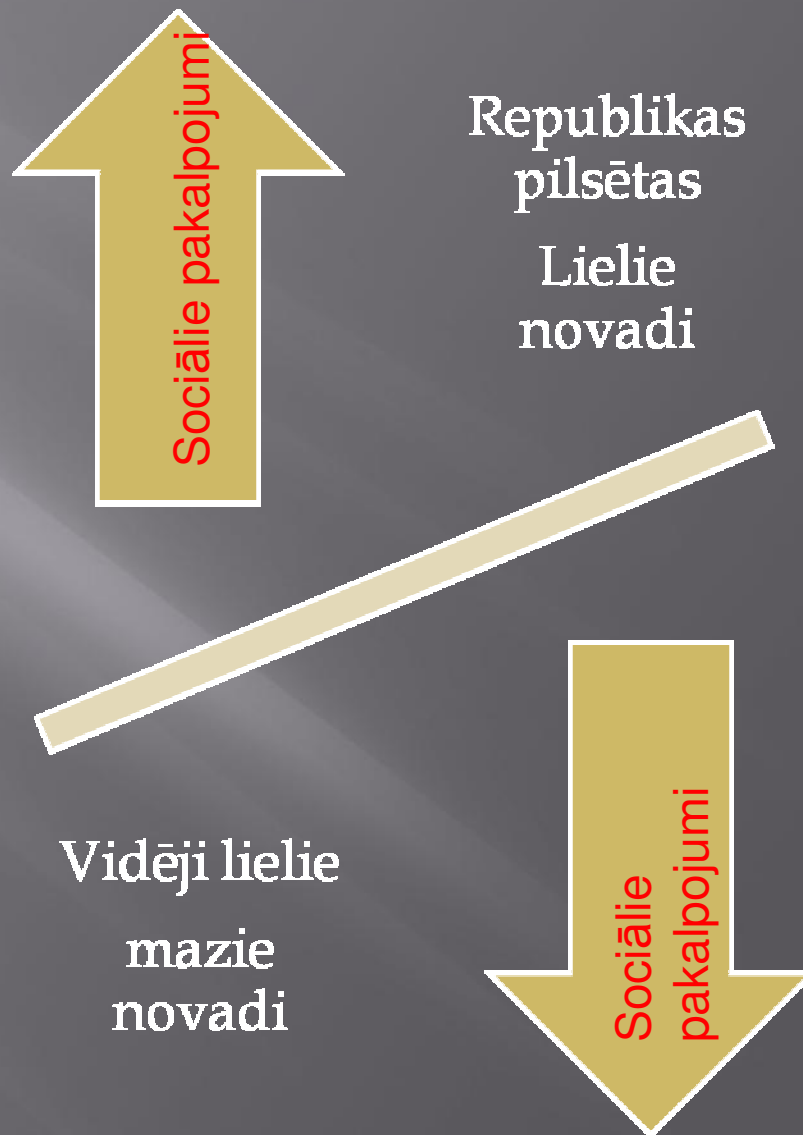
Sociālie dienesti, lai nodrošinātu sociālā dienesta sniegto pakalpojumu pieejamību tuvāk klienta dzīvesvietai, ir izveidojuši teritoriālos atbalsta punktus.

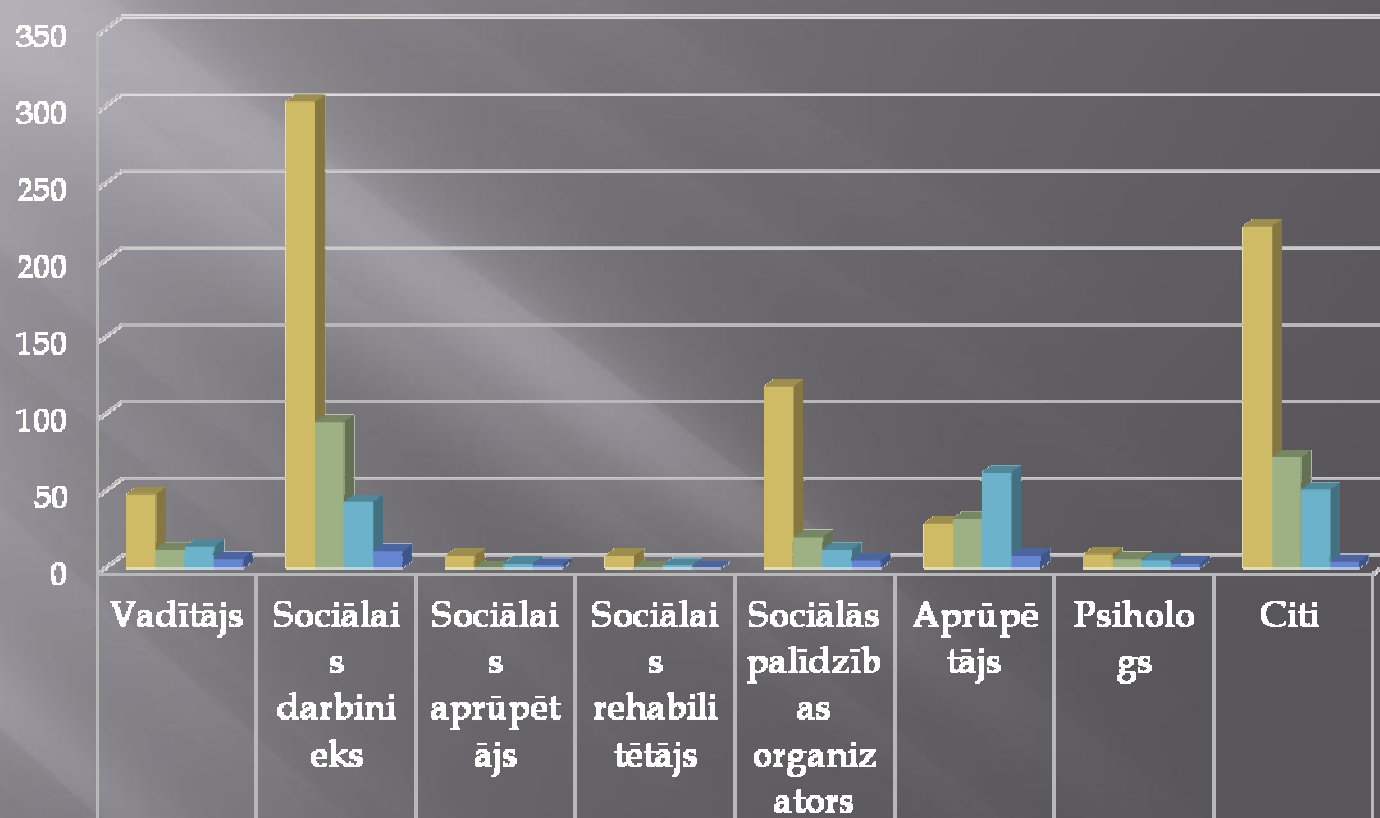
Sociālo dienestu nodrošinātie pakalpojumi

Republikas pilsētās un
lielajos novados pieejamo
un nodrošināto sociālo
pakalpojumu klāsts
ievērojami pārsniedz vidēji
lielo un mazo novadu
pieejamo un nodrošināto
pakalpojumu klāstu

Mazajos novados tiek
nodrošināts tikai pats
minimums sociālo
pakalpojumu sniegšanā –
aprūpe mājās un ilgstoša
sociālā aprūpe un sociālā
rehabilitācija institūcijā
bērniem un pieaugušajiem.

Cilvēkresursi

■ Pilsētas	48	303	8	8	118	29	9	222
■ Lieli novadi	12	95	0	0	20	32	6	72
■ Vidēji lieli novadi	14	43	3	2	12	62	5	51
■ Mazi novadi	6	11	2	0	5	8	3	4

CILVĒKRESURSI

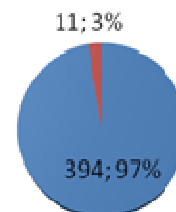
97% sociālajos dienestos strādājošo sociālo darbinieku ir sievietes.

Skaitliski lielākā daļa darbinieku vecumā no 41-50 gadiem.

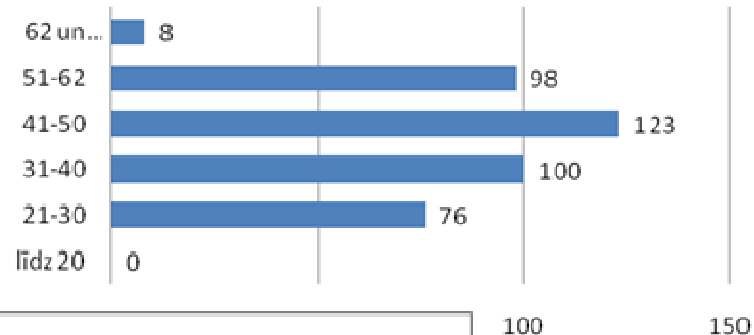
Skaitliski lielākās daļas sociālo darbinieku darba stāžs profesijā konkrētajā sociālajā dienestā – 1-5 gadi.

Sociālo darbinieku procentuālais sadalījums pēc dzimuma (skaits; procentos)

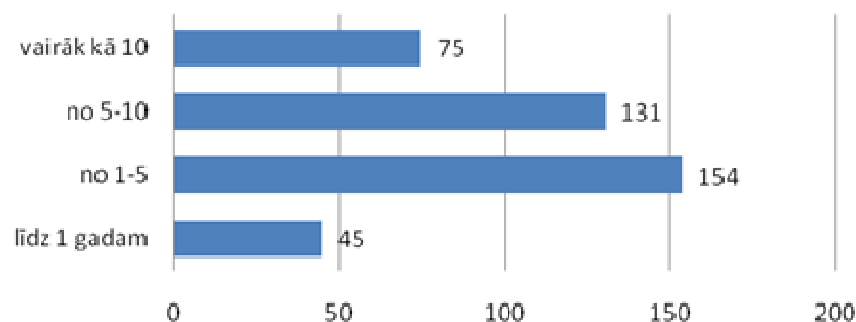
■ sieviete ■ vīrietis

Sociālo dienestu sociālo darbinieku sadalījums pēc vecuma

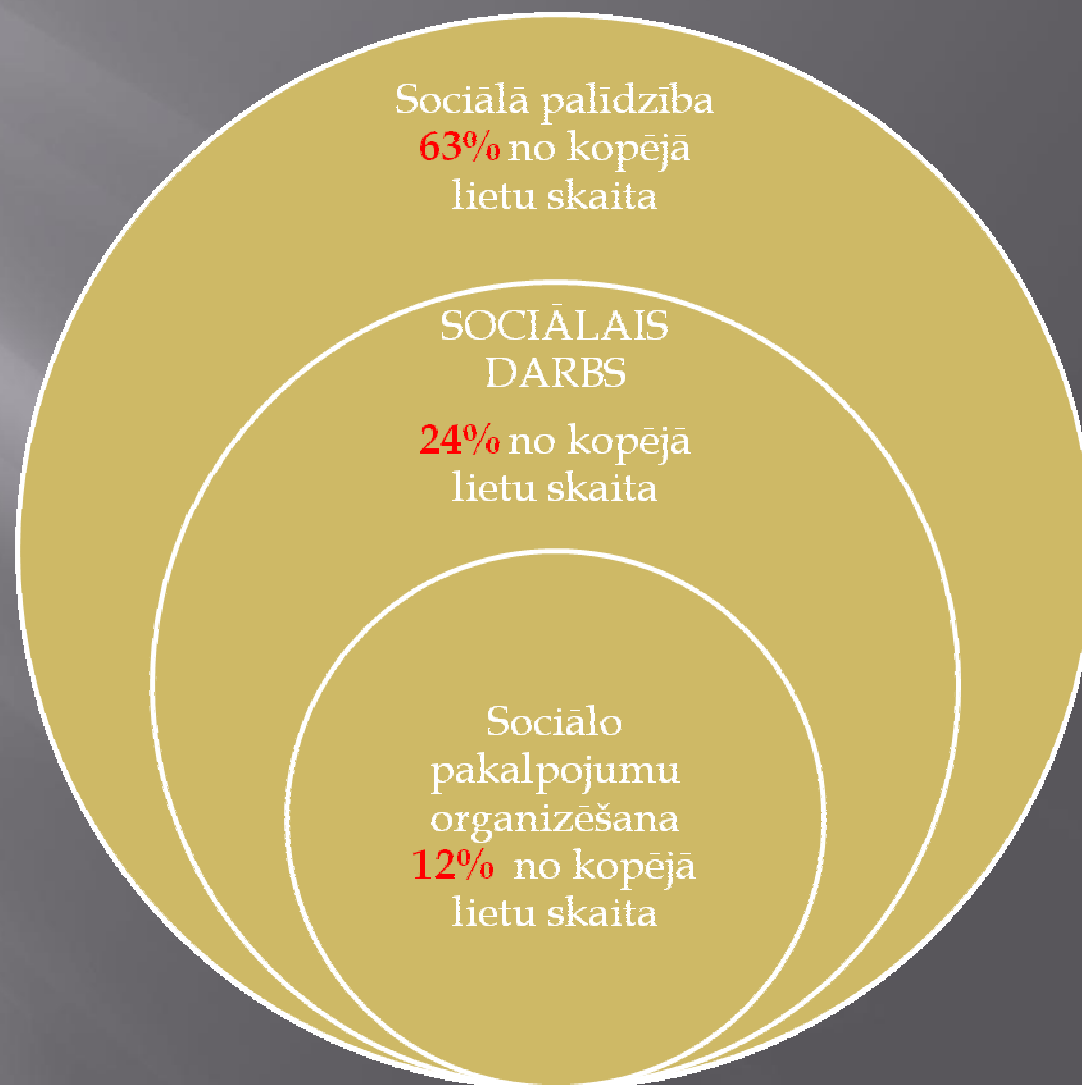

Sociālo dienestu sociālo darbinieku darba pieredze profesijā sociālajā dienestā

Sociālo dienestu funkcijas

Neatkarīgi no sociālo dienestu apkalpoto klientu skaita katrā pašvaldībā, **dominējošā funkcija ir sociālās palīdzības sniegšana.**

Klientu minētā palīdzība, kuru tie saņēmuši sociālajos dienestos

No 35 intervētajiem sociālo dienestu klientiem 28 minējuši sociālās palīdzības pabalstus un cita veida materiālo palīdzību (Latvenergo kartes, pārtikas pakas, drēbes, medikamentus u.c.)

Klientu minētā palīdzība, kuru tie saņēmuši sociālajos dienestos

3 - iespēja strādāt kā līdzdarbības pasākums

2 – dienas centra pakalpojumi

1- psihologa palīdzība

1- Montessori terapija

1- ārstnieciskās rehabilitācijas pakalpojumi

1- sociālā dienesta sniegtā palīdzība pases noformēšanā un šķiršanās kārtošanā, iespēja saņemt dzīvokli sociālajā mājā

Līdzdarbības pasākumu ietvaros tapis
sociālā dienesta klientu darbs

Klientu sadarbības ilgums ar sociālo dienestu

No 35 intervētajiem sociālo dienestu klientiem:

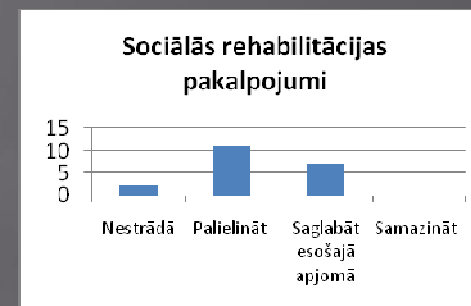
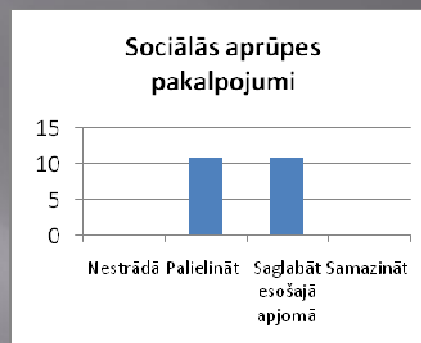
15 – ar sociālo dienestu sadarbojas 4 un vairāk gadus

14 – 2-4 gadus

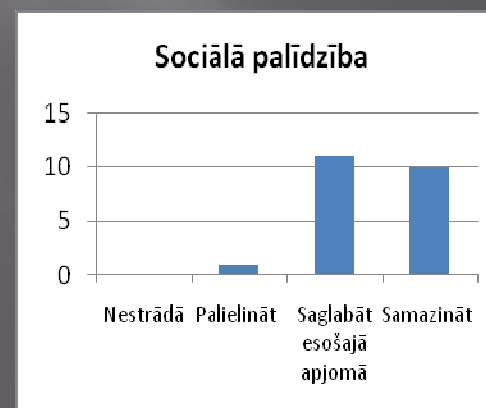
6 – līdz 1 gadam

Sociālo dienestu vadītāju viedoklis, kuras funkcijas sociālajos dienestos ir nepieciešams palielināt, saglabāt esošajā apjomā vai samazināt

Sociālo pakalpojumu nepieciešamais apjoms (atbilžu skaits)

Sociālās palīdzības organizēšanas un sniegšanas nepieciešamais apjoms (atbilžu skaits)

Sociālo dienestu funkcijas

Izglītojamo
apsekošana
dzīvesvietā

Transporta
organizēšana

AS

„Latvenergo”
sociālo atbalstu
programmu

Mēnešb
pil
transp
izsnieg

Humānās
palīdzības
dalīšana

Darbs ar komunālo

maksājumu
pašvaldības

Dzīvojamā fonda
pārvaldīšana, reģistra
veidošana, īres līgumu
slēgšana

Darba ar
nepilngadīgajiem
likumpārkāpējiem
koordinēšana

Algoto pagaidu
sabiedrisko darbu
koordinēšana
pašvaldībā

E K pārtikas paku
izdale trūcīgajiem

Veselības aprūpes
pakalpojumu

Samaksa par
ārpusģimenes
aprūpes
pakalpojumu

Bezmaksas bilešu
kultūras un sporta
pasākumu
apmeklējumam
izdale

Jubilāru
sveikšana
pašvaldībā

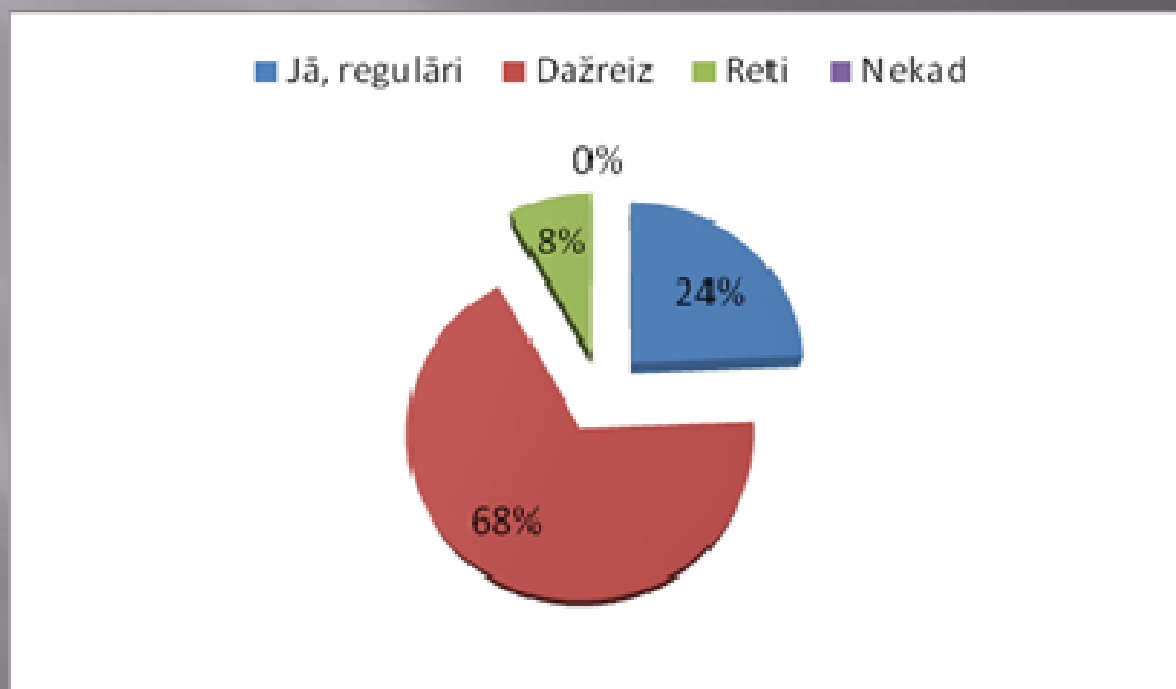
Bezpiederīgo
personu
apbedīšanas
organizēšana

Atbilstības
novērtēšana veselības
aprūpes pakalpojumu
atvieglojumu
sadalīšanai

Vasaras
nometņu
organizēšana

Zupas virtuves
nodrošināšana

Sociālo darbinieku atbilžu procentuālais sadalījums uz jautājumu „Vai Jūs savā ikdienas darbā izjūtat pārslodzi?”

92% intervēto sociālo dienestu darbinieki savā ikdienas praksē ir saskārušies ar pārslodzi darbā, t.sk. 24% sociālo darbinieku to izjūt regulāri, 68% pārslodzi izjutuši dažreiz.

Sociālo darbinieku noslodze

- ❑ Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā noteiktais kritērijs- **katrā pašvaldībā jābūt vismaz vienam sociālā darba speciālistam uz katriem tūkstoš iedzīvotājiem neparāda reālo sociālo darbinieku noslogojumu**
- ❑ Normas izpilde tiek nodrošināta **12** no 22 aptaujātajām pašvaldībām (3 lielajos novados, 5 vidēji lielajos, 4 mazajos novados)
- ❑ Katra sociālā gadījuma specifika nav izmērāma laika vienībās, un viens gadījums nav salīdzināms ar citu, tas atkarīgs ir no klienta definīcijas, sociālo problēmu komplicētības, resursu pieejamības.

Sociālo darbinieku specializācijas sociālajos dienestos

Specializācijas, kuras sociālajos dienestos ir
ieviestas visretāk:

sociālais darbinieks darbam ar vardarbībā cietušām personām (1 no 22),

sociālais darbinieks darbam ar atkarības problēmām (3 no 22),

sociālais darbinieks darbam ar bezpajumtniekiem (2 no 22)

Specializācijas, kuras sociālajos dienestos ir
ieviestas visbiežāk:

sociālais darbs ar ģimeni un bērniem (20 no 22)

sociālais darbs ar veciem cilvēkiem (10 no 22)

sociālais darbs ar pilngadīgām personām (9 no 22)

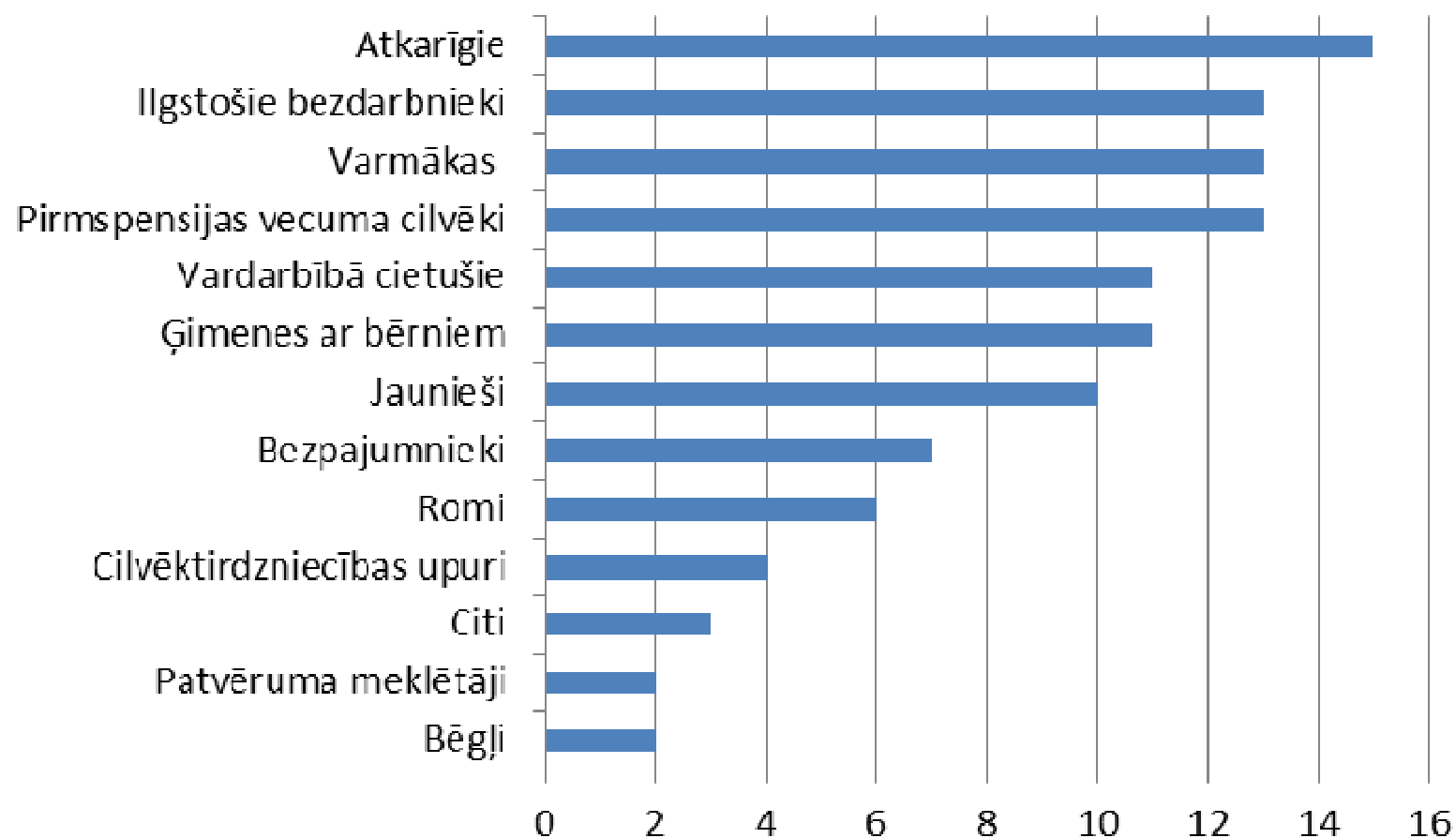
sociālais darbs ar personām ar funkcionāliem traucējumiem (8 no 22)

Klientu problēmas

Tipiskākās un biežāk sastopamās klientu sociālās problēmas

- finansiālo līdzekļu trūkums, nepietiekamība t.sk. medikamentu iegādei, veselības aprūpei;
- bezdarbs
- atkarības problēmas
- klientu motivācijas trūkums mainīt situāciju, iesaistīties problēmas risināšanā

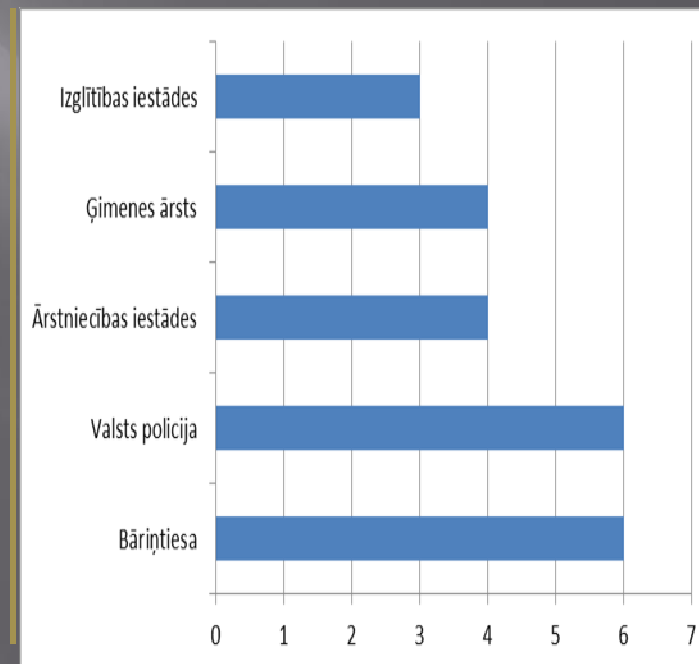
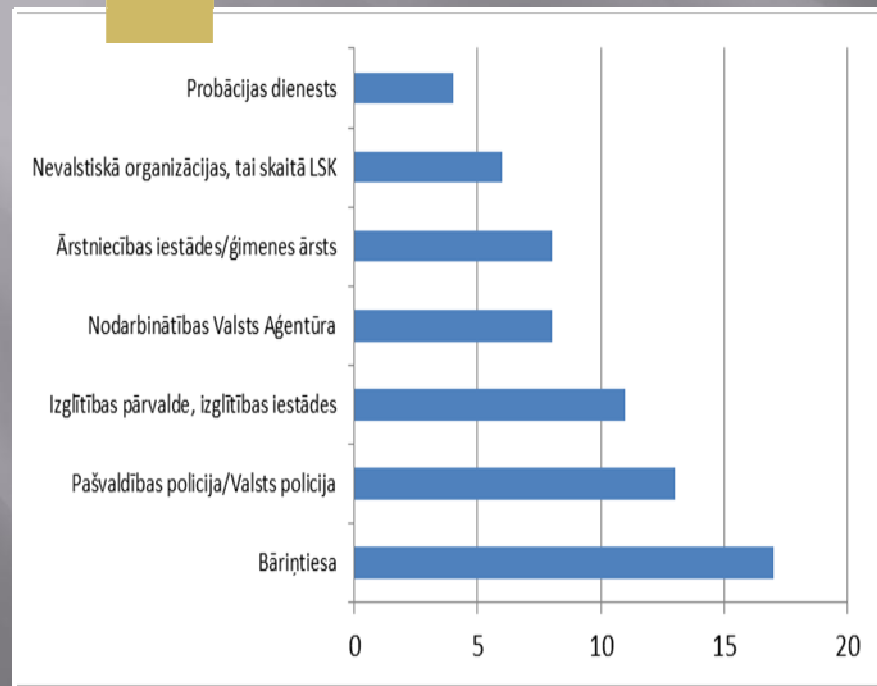
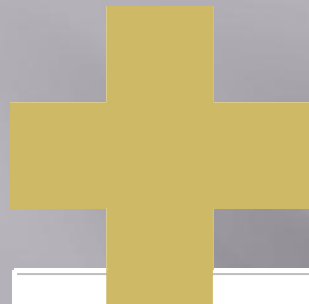
Sociālais darbs ar klientu grupām jaunu problēmu griezumā (atbilžu skaits)

Sociālā darba saturs un apjoms

- ▣ Sociālo dienestu vērtējumā kā svarīgākās mērķgrupas, darbā ar kurām pietrūkst specifiskas zināšanas un prasmes ir no psihoaktīvām vielām un azartspēlēm atkarīgās personas, pirmspensijas vecuma personas, varmākas, ilgstošie bezdarbnieki, ģimenes ar bērniem, vardarbībā cietušās personas
- ▣ Valstī nav vienotas izpratnes par nepieciešamajiem pakalpojumiem un atbalstu, kas būtu jāsniedz konkrētām klientu grupām

Sociālo dienestu starpprofesionālās un starpinstitucionālās sadarbības raksturojums un problēmas

Sociālo dienestu vadītāju viedoklis par nepieciešamajām izmaiņām sadarbības nodrošināšanai:

- atvieglot piekļuvi dažādām datu bāzēm, kas tiek veidotas valstī un pašvaldībā, lai nepieciešamā informācija par klientu būtu pieejama
- normatīvajos aktos noteikt profesionālā sociālā darba kompetences robežas
- normatīvajos aktos atrunāt dažādu institūciju (sociālā dienesta, valsts/pašvaldības policijas, izglītības iestāžu, veselības aprūpes iestāžu, bāriņtiesu u.c.) kompetences robežas sociālo problēmu risināšanā, t. sk., pienākumus un tiesības informācijas sniegšanā, lēmumu pieņemšanā, iejaukšanās dziļumā un citos sociālajā darbā svarīgos procesos
- problēmas jārisina savlaicīgi, pirms tās ir kļuvušas aktuālas.

SOCIĀLO DIENESTU DARBA
PLĀNOŠANA, DARBA
UZRAUDZĪBA UN
NOVĒRTĒŠANA

Attīstības plānošana

- ▣ Situācija ar SD attīstības stratēģiju izstrādi ir atšķirīga:
 - 17 no 22 SD ir izstrādātas attīstības stratēģijas vai arī pašvaldības attīstības programmā ir iekļauta sadaļa par sociālās jomas attīstību;
 - 5 SD ir izstrādes stadijā
- ▣ 18 sociālo dienestu vadītāji ir bijuši iesaistīti reģiona attīstības programmu izstrādē
- ▣ Mazo novadu sociālo dienestu vadītāji nekādā veidā nav bijuši iesaistīti reģiona programmu izstrādē

Sociālā darba organizācija un plānošana iestādē

- ▣ Pašvaldībās, kurās ir iestrādes kvalitātes vadības sistēmas ieviešanā, ir vērojama pozitīva tendence iekšējo procesu un procedūru izstrādē, un darba plānošanas un darbības nodrošināšanā:
 - 2 republikas nozīmes pilsētas;
 - 1 vidēji liels un viens mazs novads

Darbinieku novērtēšana

- ▣ Regulāra darbinieku novērtēšana tiek veikta tikai 10 sociālajos dienestos:
 - 3 republikas nozīmes pilsētas;
 - 3 lielie novadi;
 - 3 vidēji lielie novadi;
 - 1 mazais novads;

- ▣ Daļā mazo novadu sociālajos dienestos darbinieku novērtēšana netiek veikta.

Darbinieku novērtēšana

- ▣ Pašvaldībās nepietiekami tiek izmantoti stratēģiskās personālvadības rīki;
- ▣ Gan domes vadītājiem, gan sociālo dienestu vadītājiem ir nepieciešams uzlabot zināšanas par personāla vadības instrumentiem un to nozīmi darba rezultātu uzlabošanā.

Metodiskais atbalsts

- ▣ Sociālo dienestu vadītājiem trūkst:
 - apmācības,
 - pieredzes apmaiņas semināri,
 - diskusijas par labās prakses piemēriem, dažādu gadījumu risināšanu,
 - informācijas par ESF projektu rezultātā radītiem jauniem sociālajiem pakalpojumiem attiecīgajā reģionā un valstī kopumā,
 - metodiskās sanāksmes nepieciešams rīkot reģionos

Sociālo dienestu vadītāji uzskata, ka LM nepieciešams mainīt uzsvaru no kontrolējošās institūcijas uz atbalstošo

Metodiskais atbalsts

- ▣ LM 2011.gadā noorganizējusi 9 metodiskās sanāksmes ar sociālo dienestu vadītājiem un sociālā darba speciālistiem t.i:
 - katram SD viena sanāksme gadā;
- ▣ sociālo dienestu vadītāju starpā ir izveidojusies sadarbība, kura tiek izmantota dažādu neskaidro jautājumu risināšanā un precizēšanā:

„...galvenokārt metodisko atbalstu gūstu no kolēģiem no citiem dienestiem. Visa metodiskā vadība norit dienestu savstarpējos kontaktos”

Sociālo dienestu darba uzraudzība

- ▣ Nodrošināt vienotu pieeju sociālo dienestu darba plānošanai un uzraudzībai traucē dienestu atšķirīgie juridiskie statusi.

Atgriezeniskā saites saņemšanas veids no klientiem

Regulāri klientu
apmierinātības
mērījumi 7 SD

Ir prakse sadaļu
par apmierinātību
ar SD darbu iekļaut
domes darba
novērtējuma
anketā

FINANSĒJUMS

Finansējums

Finansējuma pieaugums, 2009.-2011.g:

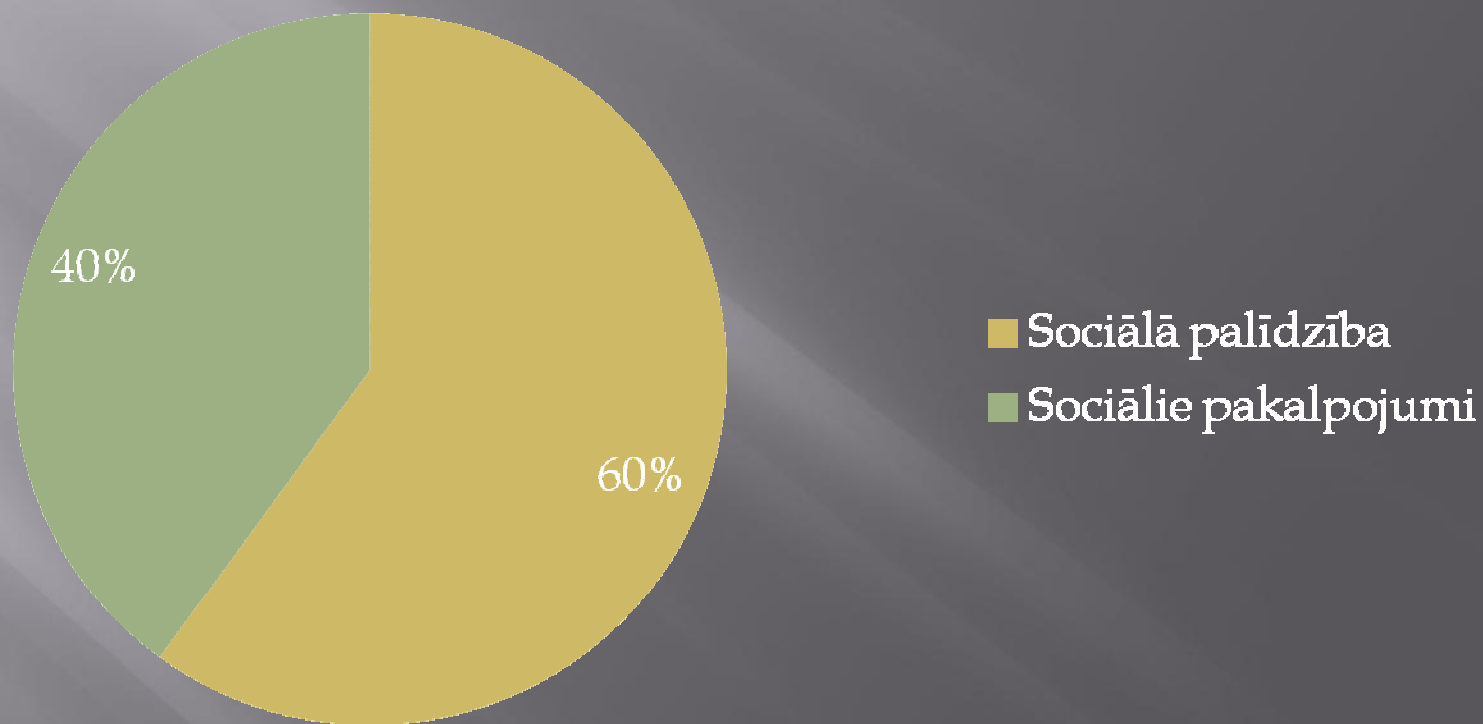
- sociālajai palīdzībai – par 49%
- sociālajiem pakalpojumiem – par 16%

Finansējums

ES konteksts, 2009.g.:

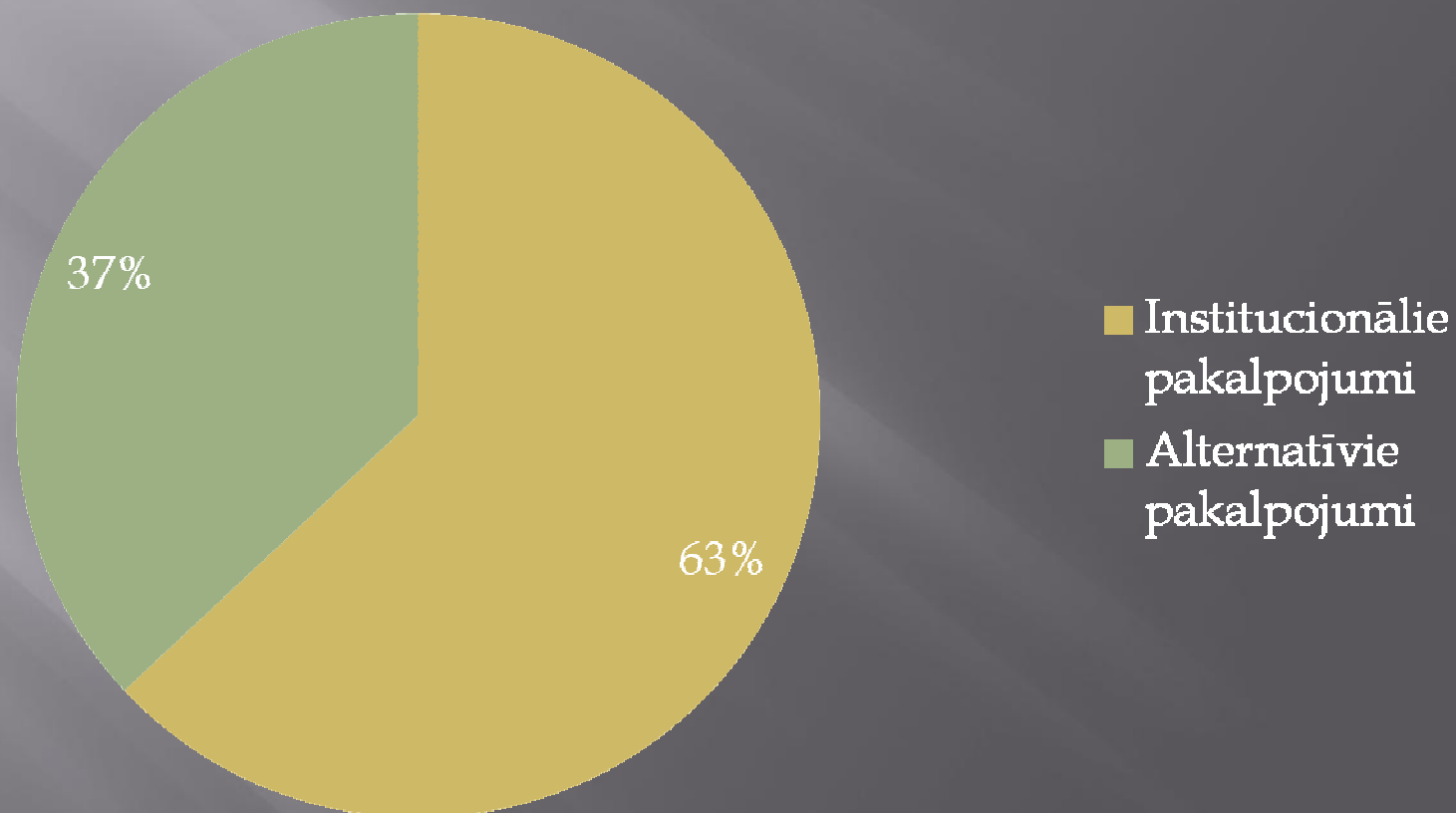
- pēc izdevumu sociālai aizsardzībai (ISA) īpatsvara iekšzemes kopproduktā (16,9% no IKP) - Latvija pēdējā vietā starp visām ES valstīm
- ES vidējais ISA līmenis – 29,9% no IKP
- 2010. gadā – 17,8% (ES vidēji – 29,4%)

Finansējuma izlietojuma īpatsvars, 2011. gads

2009. gadā – sociālai palīdzībai 54%

Sociālo pakalpojumu finansējuma izlietojuma īpatsvars, 2011. g.

Sociālo pakalpojumu finansējuma izlietojuma īpatsvars

Finansējuma izlietojums, 2011.g.:

- institucionālajiem pakalpojumiem – 63%
- alternatīvajiem pakalpojumiem – 37%
- 2009. gadā – 59% / 41%
- 2011. gadā institucionālie pakalpojumi mazajos novados – 91%, pilsētās – 55%

Sociālo dienestu darbinieku atalgojums

- No 2009. līdz 2011.g. praktiski nav mainījies, kamēr darba apjoms pieaudzis
- Būtiskas atšķirības bruto atalgojumā:
 - sociālais darbinieks Durbē – LVL 220
 - sociālais darbinieks Aizkrauklē – LVL 560
 - vidējā bruto alga – LVL 394
- Nav vienotas, uz objektīviem kritērijiem balstītas pieejas atalgojuma noteikšanai

Sociālo dienestu darbinieku atalgojums

Sekas:

- sociālo darbinieku darba rezultāti nav izmērāmi
- darbinieki nav motivēti uzlabot kvalifikāciju un darba rezultātus
- spriedze darbinieku vidū
- kadru mainība
- grūti piesaistīt jaunus, kvalificētus darbiniekus
- atalgojuma sistēma neveicina klientam sniegto pakalpojumu kvalitāti

Sociālā darba izglītība

Sociālā darba izglītība

Pamatstudijas

- 1.līmeņa profesionālā augstākā izgl. (4.prof.kvalifikāc.; 1.līm.prof.augst.izgl.dipl.)
- 2.līmeņa profesionālā augstākā izglītība (5.prof.kvalifikāc.; prof.augst.izgl.dipl. un augstākās prof.kvalifikāc.dipl.)

Profesionālās **maģistra** programmas + specializācijas

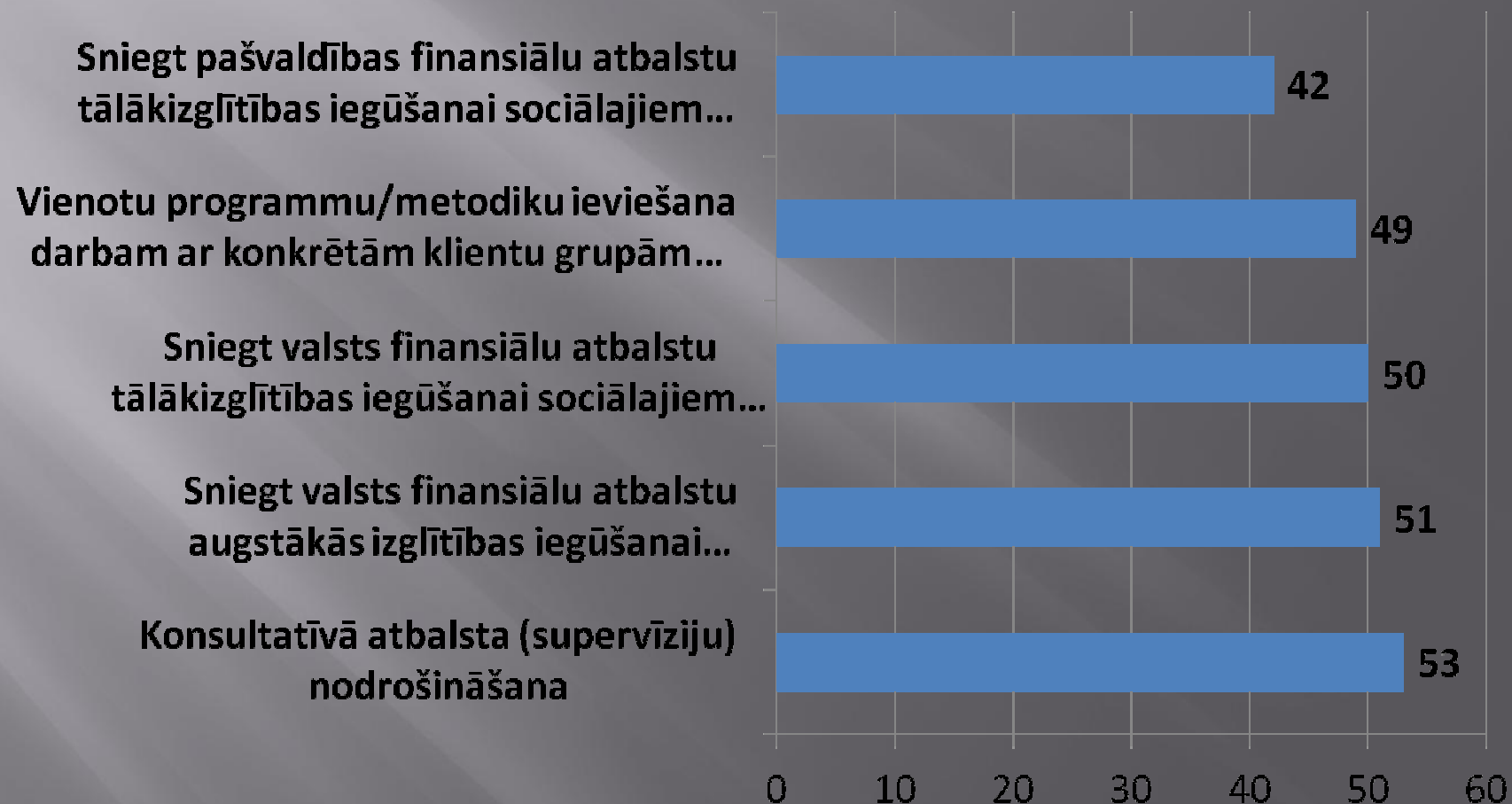
- maģistra grāds; 5.prof.kvalifikāc.; prof.maģ.dipl. un augstākās prof.kvalifikāc.dipl.

Doktora studijas

- socioloģijas doktors; socioloģijas apakšnozarē „sociālā politika un sociālā darba organizācija”

Tālākizglītība - profesionālā pilnveide un kvalifikācijas celšana mūža garumā

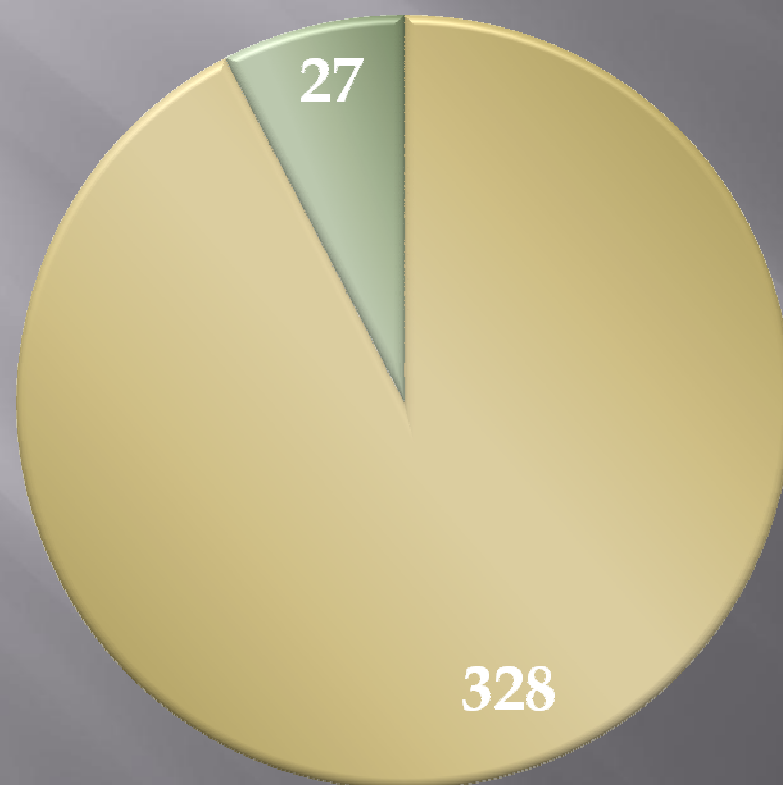
Pieci prioritārie atbalsta pasākumi sociālo dienestu darbinieku un vadītāju skatījumā 22 izvērtējumā iekļautajos pašvaldību sociālajos dienestos (no LM piedāvātiem 16 atbalsta pasākumiem)

Avots: izvērtējuma ietvaros veiktās intervijas/FGD ar sociālo dienestu darbiniekiem

Augstākā izglītība sociālajā darbā : esošā situācija un problēmas

Sociālo darbinieku izglītība 22 izvērtējumā iekļautajos pašvaldību sociālajos dienestos (2011.)

- sociālo darbinieku skaits ar otrā līmeņa profesionālo augstāko vai akadēmisko izglītību sociālajā darbā vai karitatīvajā sociālajā darbā
- sociālo darbinieku skaits bez otrā līmeņa profesionālās augstākās vai akadēmisko izglītības sociālajā darbā vai karitatīvajā sociālajā darbā

Augstākā izglītība: esošā situācija un problēmas

**Latvijas
Universitāte**

**Rīgas Stradiņa
Universitāte**

**Liepājas
Universitāte**

**Latvijas Kristīgā
Akadēmija**

**Vadības un
sociālā darba
augstskola
“Attīstība”**

**Baltijas
psiholoģijas un
menedžmenta
augstskola**

Augstākā izglītība: esošā situācija un problēmas

Latvijas
Universitāte

• 10 budžeta vietas/ gadā

Liepājas
Universitāte

• 60 budžeta vietas/ gadā

Latvijas Kristīgā
Akadēmija

• 6 budžeta vietas/ gadā

Rīgas Stradiņa
Universitāte

• 43 budžeta vietas/ gadā (no
VM budžeta)

Augstākā izglītība: esošā situācija un problēmas

- ▣ Katru gadu **119** valsts budžeta finansētas sociālā darba studiju vietas (t.sk. 43 budžeta vietas/ gadā nodrošina Rīgas Stradiņa universitāte, kurai finansējumu studiju vietām piešķir no Veselības ministrijas budžeta).

Jautājums par kritērijiem valsts finansēto budžeta vietu pārdalē (nozare „sociālā labklājība”) starp valsts augstskolām, kuras nodrošina sociālā darba augstākās izglītības studijas.

Lēmuma par valsts budžeta studiju vietu sadalījumu pieņemšanas process

EM ik gadu sagatavo prognozes darbaspēka pieprasījuma un piedāvājuma atbilstībai vidējā termiņā

Augstskolas sniedz savus priekšlikumus par kapacitāti un iespējām sagatavot speciālistus nozaru ministrijām, IZM un AIP

Daba devēju organizācijas sniedz savus pieprasījumus attiecīgu speciālistu sagatavošanai gan AIP, gan nozaru ministrijām, gan IZM

Nozaru ministrijas sniedz savus priekšlikumus par nepieciešamību sagatavot speciālistus gan AIP, gan IZM

AIP sadarbībā ar IZM, nozaru ministrijām un augstskolām analizē visu informāciju, izvērtējot valsts budžeta resursu pieejamību

AIP dod savu priekšlikumu izglītības un zinātnes ministram par valsts budžeta studiju vietu skaitu un sadalījumu

Izglītības un zinātnes ministrs pieņem lēmumu par valsts budžeta studiju vietu skaitu un sadalījumu

Augstākā izglītība: esošā situācija un problēmas

- ▣ Studiju izmaksas pilna laika klātienē 2012./2013.studiju gadā svārstās no 900.00 LVL (*Latvijas Kristīgā akadēmija*) līdz 1200.00 LVL (*Latvijas Universitāte*), savukārt, 22 izvērtējumā aptaujāto sociālo dienestu sociālo darbinieku vidējā bruto alga 2011.gadā bija 389.00 LVL

„Pie tik zema atalgojuma tiek prasīta augstākā izglītība. Par 300 Ls algu nevar nomaksāt mācību maksu augstskolā. Neadekvātas prasības pret profesijas novērtējumu.” (sociālā dienesta vadītāja; izvērtējuma ietvaros veiktā sociālā dienesta vadītāju aptauja)

Augstākā izglītība: esošā situācija un problēmas

- ▣ Problēma ir nevis sociālo darbinieku trūkums ar atbilstošu izglītību, bet gan sociālā darba studiju programmu absolventu nevēlēšanās strādāt sociālo darbu sociālajos dienestos

Nav mehānisma, kas nodrošinātu (par valsts budžeta līdzekļiem) studējošo/absolvējušo sociālo darbinieku piesaisti nozarei

*Svarīgs atalgojums, jo studenti pabeidz, bet negrib strādāt. Dienestos vakances ir, bet studentiem nav motivācijas.”
(fokusgrupas par sociālā darba izglītību dalībiece)*

Augstākā izglītība: esošā situācija un problēmas

▣ Nav skaidri definētas **sociālā darba robežas un kompetences**, kas:

➡ kavē adekvāta sociālā darba izglītības satura veidošanu

➡ rada problēmas sociālā darba prakses apgūvē

➡ neveicina drošas sociālā darbinieka profesionālās identitātes nostiprināšanu

„Pārklājas, piemēram, sociālie darbinieki ar sociālās palīdzības organizatoru. Mazajās pašvaldībās praktiski ir identiski. Diemžēl. Otrs pāris sociālais rehabilitētājs un sociālais darbinieks... Ļoti atšķiras lielo pašvaldību prakse no mazajām pašvaldībām. Tas, kas notiek Rīgā. To mēs reāli izjūtam praksē, kad studenti iet praksē vai veic zinātniski pētnieciskos darbus. Mēs redzam, ka praksē sociālie darbinieki veic sociālās palīdzības organizatora darbu un neko citu un tad viņi saka: nu, jā Rīgā jums tur ir sava republika, jums viss ir savādāk, mums ir savādāk. Tā ir milzīga problēma, kas jārisina LM līmenī. Jo degradējas sociālā

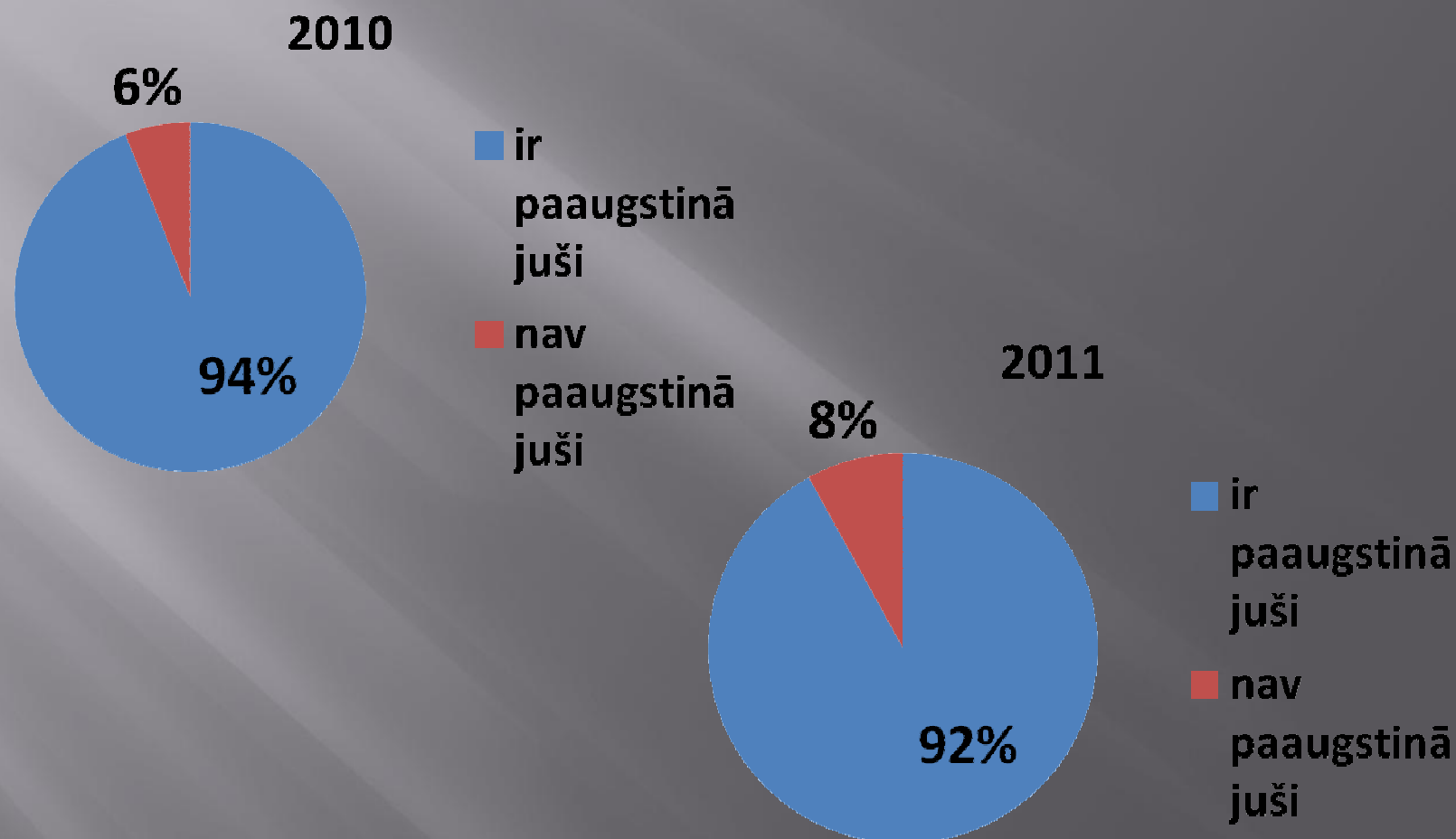
Augstākā izglītība: esošā situācija un problēmas

- ▣ Nepietiekama izglītības sasaiste ar sociālā darba praksi
- ▣ Vāji attīstīta zinātniski pētnieciskā bāze sociālā darba jomā

„Vajadzētu mācībspēkiem tādu atbalstu, kas ļautu tās grāmatas uzrakstīt. Jo tas ir mūsu nakts darbs, ko mēs pavadām. Atbalstīt aktivitātes, kur top mācību grāmatas.”
(fokusgrupas par sociālā darba izglītību dalībniece)

Tālākizglītība sociālajā darbā: esošā situācija un problēmas

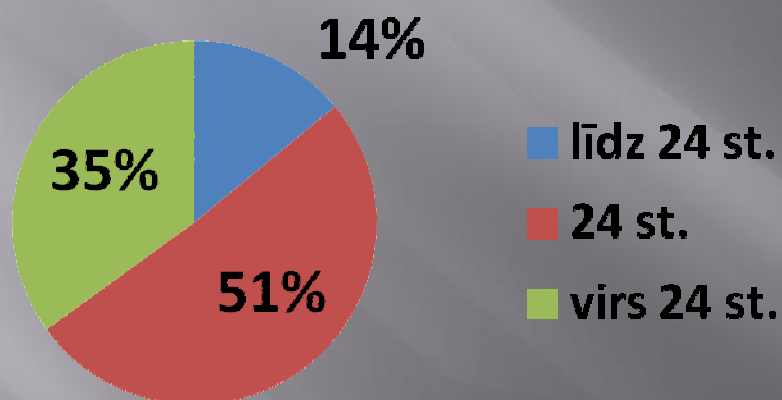
Sociālo darbinieku (iesk.dien.vad.) skaits, kuri paaugstinājuši kvalifikāciju 22 izvērtējumā iekļautajos pašvaldību sociālajos dienestos (2010.,2011.)

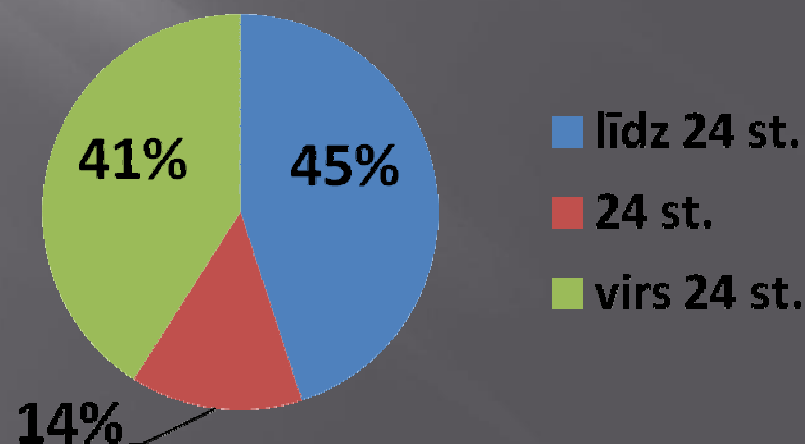
Avots: Provizorisks „Pārskats par sociālajiem pakalpojumiem un sociālo palīdzībunovada/republikas pilsētas pašvaldībā 2011.gadā”; „Pārskats par sociālajiem pakalpojumiem un sociālo palīdzību novada/republikas pilsētas pašvaldībā 2010.gadā”

Sociālo darbinieku skaits (iesk.dien.vad.) pēc
kvalifikācijai atvēlēto stundu skaita 22 izvērtējumā
iekļautajos pašvaldību sociālajos dienestos
(2010.,2011.)

2010

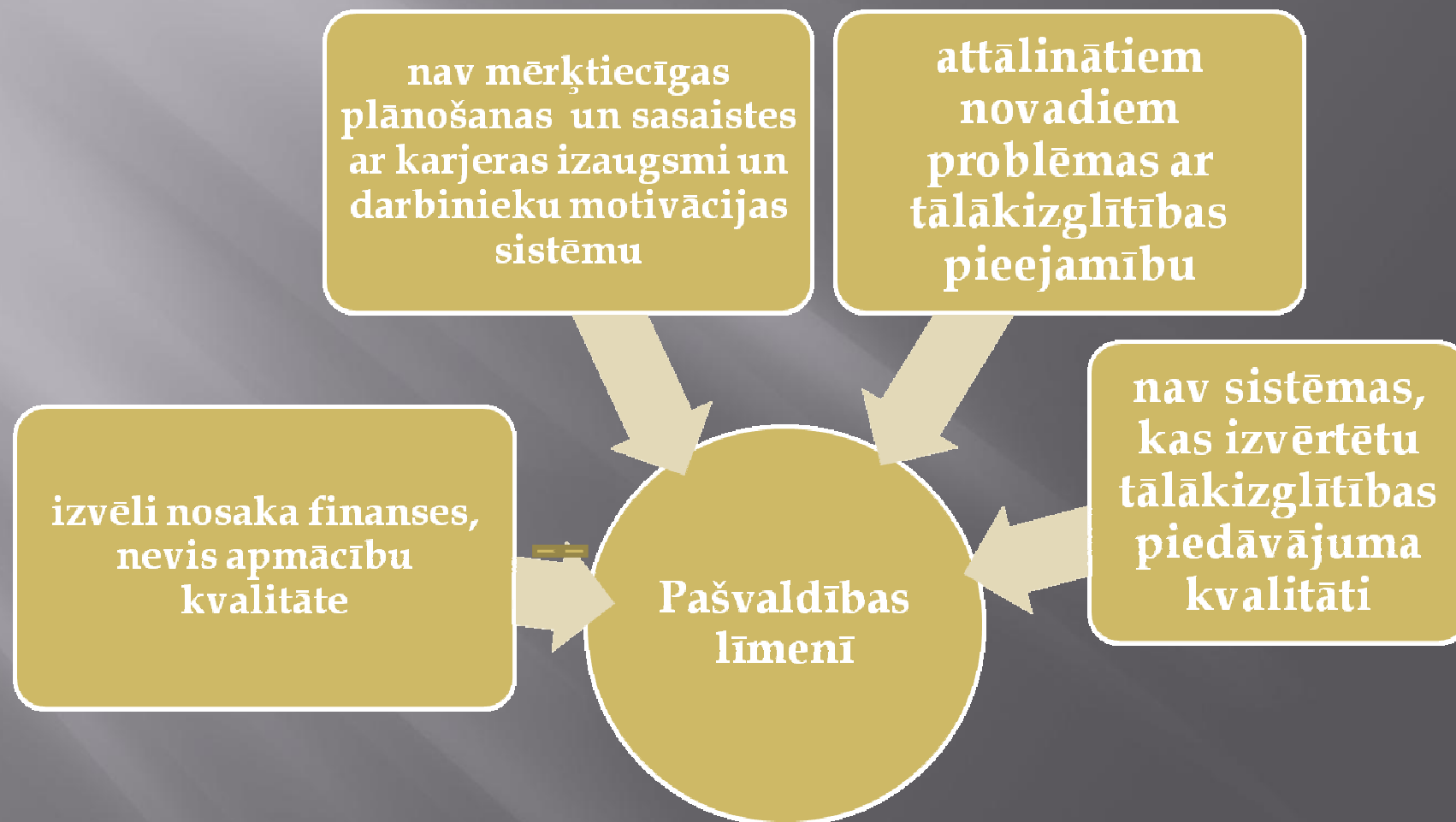

2011

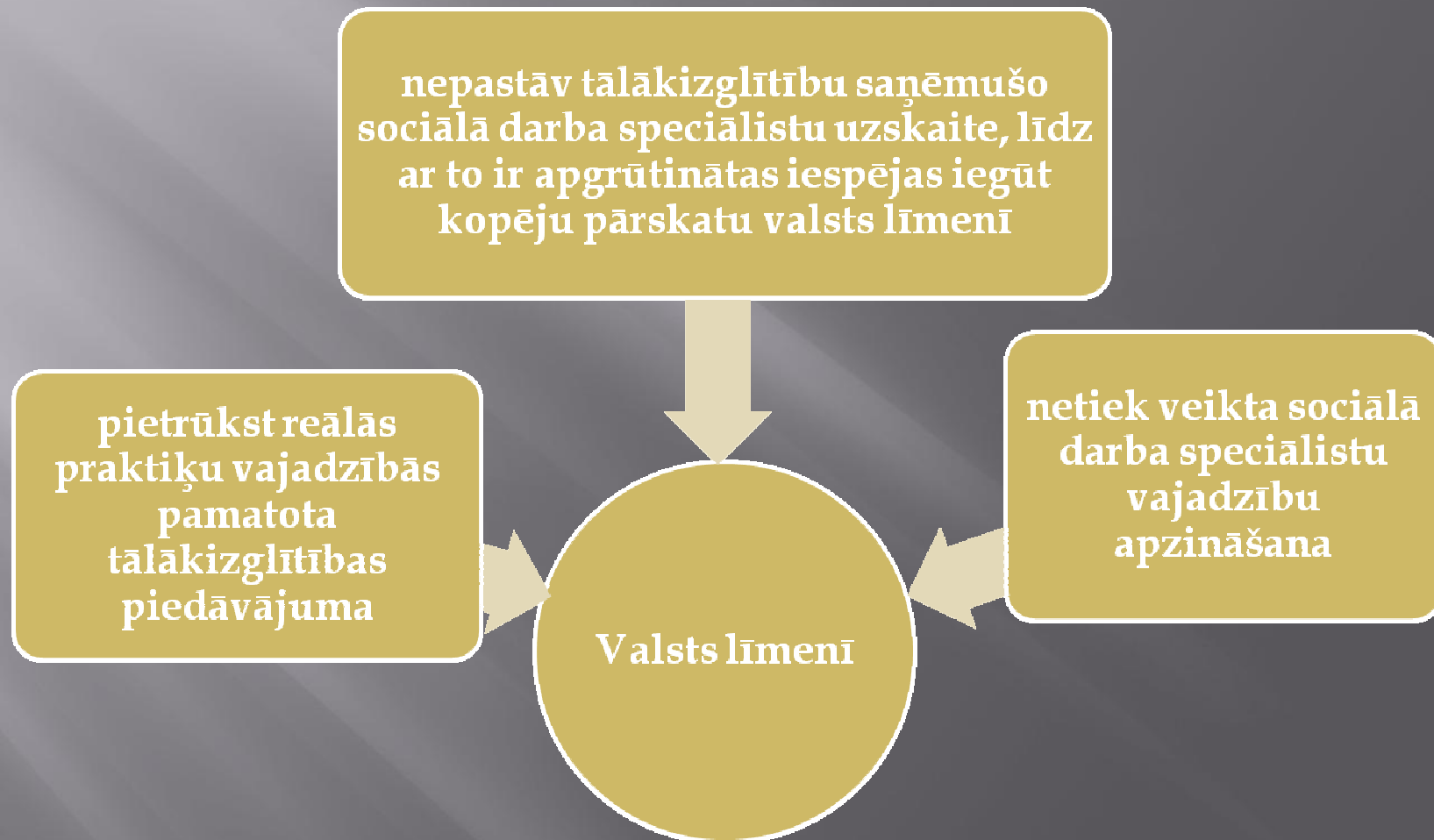

Avots: „Pārskats par sociālajiem pakalpojumiem un sociālo palīdzību novada/republikas pilsētas pašvaldībā 2010.gadā”, „Pārskats par sociālajiem pakalpojumiem un sociālo palīdzību novada/republikas pilsētas pašvaldībā 2011.gadā”

Tālākizglītība: esošā situācija un problēmas

Tālākizglītība: esošā situācija un problēmas

Konsultatīvais atbalsts (supervīzijas): esošā situācija un problēmas

- daļa sociālo dienestu nenodrošina supervīzijas sociālajiem darbiniekiem. No izvērtējumā iekļautajiem 22 sociālajiem dienestiem:

2010.gadā supervīzijas nodrošināja 12 sociālie dienesti

2011.gadā supervīzijas nodrošināja 13 sociālie dienesti

- pieaug supervīzijas saņēmumu skaits:

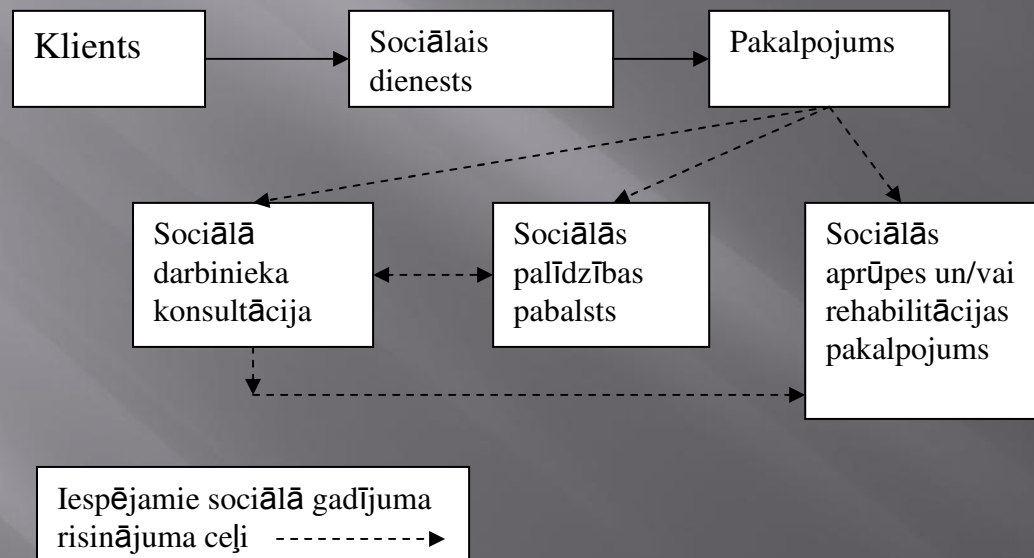
2010.gadā – **139**

2011.gadā – **237**

- pašvaldības nevar apmaksāt supervīzijas pakalpojumu
- jo mazāka pašvaldība, jo mazāks supervīzijas saņēmumu sociālo darbinieku skaits
- nav supervīziju kvalitātes nodrošināšanas mehānisma

Piedāvātie rīcības virzieni

Esošā situācija

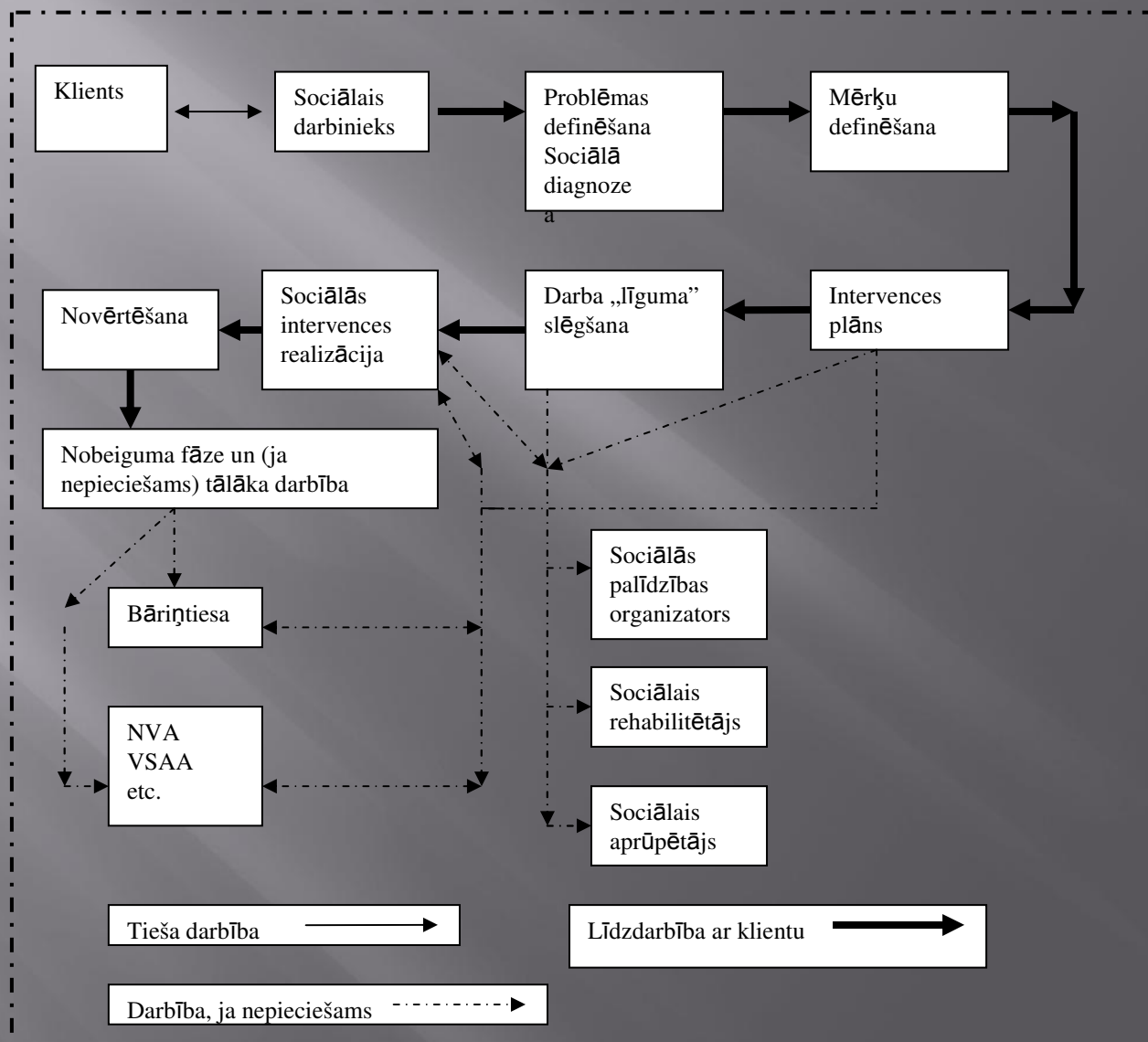
Esošā situācija

- ▣ Maz vai nemaz nemainās klienta “sociālā situācija”
- ▣ “Vienkārši” iegūstami sociālās palīdzības pabalsti
- ▣ Saņem sociālās aprūpes pakalpojumus, pamatā aprūpes institūcijās
- ▣ Sociālajam darbiniekam nav laika efektīvas sociālās intervences veikšanai

Esošā situācija

- ▣ Nav prakses, laika, risināt klienta “sociālo problēmu” veicot reālu, adekvātu sociālo intervenci
- ▣ Var praktizēt ar “zemāku” kvalifikāciju (sociālā darbinieka pienākumus pilda piem., sociālā palīdzības organizators)
- ▣ Risina citas, ar sociālo darbu nesaistītus pienākumus

Vēlamā situācija

Kādi ir klienta “ieguvumi”?

- ▣ Saņemt kvalitatīvu sociālā darba praksi (konsultēšana, psihosociālā ārstēšana, grupu darbs u.c.)
- ▣ Pastāv iespēja reāli mainīt “sociālo situāciju”
- ▣ Izvēlēties sociālā darba sniedzēju
- ▣ Risināt dažādas sociālās problēmas (ģimeņu konsultēšana, atkarību “sociālā ārstēšana” u.c.)
- ▣ Nekļūt “atkarīgam” no sociālās palīdzības
- ▣ Saņemt sociālo pakalpojumu dzīvesvietā

Kādi ir sociālā darbinieka “ieguvumi”?

- ▣ Aug sociālā darba profesijas prestižs
- ▣ Sociālie darbinieku vidū aug profesionālā konkurence
- ▣ Sociālie darbinieki ir motivēti profesionāli attīstīties
- ▣ Sociālie darbinieki veic “sociālo darbu”
- ▣ Sociālais darbinieks un klients ir “aizsargāts”

Rīcības virzieni

<u>Rīcības virziens:</u>	<u>Pilnveidot normatīvo regulējumu par sociālo darbu kā profesionālo darbību.</u>
Pasākumi:	Precizēt sociālā darba definīciju; Noteikt sociālā darba sniegšanas pamatprincipus (ieskaitot sociālā gadījuma vadības procesu); Precizēt sociālā darba nodrošināšanā iesaistīto darbinieku loku (t.sk. izglītības prasības), pienākumus un uzdevumus.

Rīcības virzieni

<u>Rīcības virziens:</u>	<u>Pilnveidot normatīvo regulējumu par sociālo darbu kā profesionālo darbību.</u>
Pasākumi:	Ieviest likumdošanā sociālā darba prakses līmeņus (individuālā prakse, mezo prakse, makroprakse), kā arī par sociālā gadījuma procesa sastāvdaļām; Normatīvajos aktos paredzēt sociālo darbinieku reģistra izveidošanu, nosakot reģistrēšanās kārtību.

Rīcības virzieni

<u>Rīcības virziens:</u>	<u>Pilnveidot normatīvo regulējumu par sociālo darbu kā profesionālo darbību.</u>
Pasākumi:	Papildināt LM uzdevumus, precizējot LM lomu metodiskajā vadībā normatīvo aktu piemērošanā, vadlīniju izstrādāšanā un statistikas pārskatu aizpildīšanas skaidrošanā; Precizēt terminu „konsultatīvs atbalsts”, lai būtu nepārprotami skaidri noteikti pašvaldības pienākumi supervīzijas nodrošināšanā, kā arī definēt prasības supervīzijas sniedzējiem.

Rīcības virzieni

<u>Rīcības virziens:</u>	<u>Pilnveidot normatīvo regulējumu par sociālo darbu kā profesionālo darbību.</u>
Pasākumi:	Noteikt sociālā darba definīciju, sociālā darbinieka kompetences, pienākumus, tiesības, reģistrācijas, sertifikācijas (saskaņā ar specializāciju) kārtību, kā arī prasības tālākizglītībai

Rīcības virzieni

<u>Rīcības virziens:</u>	<u>Pilnveidot normatīvo regulējumu par sociālo darbu kā profesionālo darbību.</u>
Pasākumi:	Paplašināt esošo normatīvo regulējumu par prasībām sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrēšanai sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā, paredzot, ka sociālo darbu var sniegt individuāli sociālie darbinieki un nosakot izglītības un profesionālās pilnveides prasības šādu darbinieku reģistrācijai, kā arī pienākumu aktualizēt informāciju reģistrā; Svītrot no normatīvajiem aktiem prasības pašvaldību sociālajiem dienestiem un prasību reģistrēties dienestam sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā, ņemot vērā, ka pašvaldību sociālie dienesti nav jāizdala kā atsevišķi pakalpojuma sniedzēji.

Rīcības virzieni

<u>Rīcības virziens</u>	<u>Sociālo darbinieku darba rezultātu novērtēšana un sasaiste ar atalgojumu</u>
Pasākumi:	• Darba rezultātu novērtēšanas sistēmas izveide (pētījums) • Atalgojuma sasaistes ar sociālo darbinieku kvalifikāciju un darba rezultātiem sistēmas izveide (pētījums) • Sistēmas ieviešana atsevišķos dienestos (pilotprojekts) • Ieviestās sistēmas rezultātu izvērtējums (pētījums) • Darba rezultātu novērtēšanas un sasaistes ar atalgojumu sistēmas ieviešana visos dienestos

Rīcības virzieni

<u>Rīcības virziens:</u>	<u>Mazo novadu sociālo dienestu apvienošana</u>
Pasākumi:	• Grozījumu veikšana normatīvajos aktos; • Viena pilotprojektu mazo novadu sociālo dienestu apvienošanai īstenošana; • Pilotprojekta novērtējuma veikšana; • Pārējo mazo novadu sociālo dienestu apvienošana.

Rīcības virzieni

<u>Rīcības virziens:</u>	<u>Sociālo darbinieku noslodzes kritēriju pārdefinēšana</u>
Pasākumi	• Pētījums par piemērotāko noslodzes kritēriju sociālajam darbiniekam (pilotprojekts aptuveni 20 dienestos aptverot pilsētu un dažādu reģionu, tai skaitā lauku teritorijas, un izmēru novadu dienestus) • Grozījumu veikšana Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā, nosakot, ka noslodzes kritērijs tiek vērtēts nevis sociālā darba speciālistam, bet sociālajam darbiniekam, pret x, kas nav iedzīvotāju skaits

Rīcības virzieni

<u>Rīcības virziens:</u>	<u>Sociālā darba kvalitātes uzlabošana</u>
Pasākumi:	• Ieviest vienotas prasības pašvaldību sociālajiem dienestiem attiecībā uz iestādes darba plānošanu, uzraudzību un novērtēšanu; • Veikt grozījumus normatīvajos aktos; • Turpināt īstenot LM projektu par kvalitātes vadības principu ieviešanu sociālajos dienestos.

Rīcības virzieni

<u>Rīcības virziens:</u>	<u>Sociālā darba metodiskās vadības un atbalsta pilnveidošana</u>
Pasākumi:	• Grozījumu veikšana normatīvajos aktos; • Metodiku izstrāde par normatīvajos aktos noteikto prasību skaidrojumu; • Pilnveidot statistikas pārskatus un izstrādāt aizpildīšanas metodiku; • Izstrādāt e-izdevumus un izveidot sociālo darbinieku “networku”; • Organizēt pieredzes apmaiņas seminārus ar citu valstu sociālajiem darbiniekiem; • 5 teritoriālo metodiskās vadības punktu (centru) izveide reģionos.

Rīcības virzieni

<u>Rīcības virziens:</u>	<u>Sociālo darbinieku profesionalitātes nodrošināšana un uzturēšana</u>
Pasākumi (1) :	Aktīva LM līdzdalība valsts finansēto budžeta vietu piešķiršanā
Pasākumi (2) :	Izveidot sociālā darba prakšu atbalsta sistēmu
Pasākumi (3):	Veikt sociālo darbinieku izglītošanu par valsts budžeta līdzekļiem – profesionālā bakalaura un maģistra līmeņa studijās. Finansējuma saņēmēju mērķgrupai paredzēt līdzatbildību finansējuma saņemšanā.
Pasākumi (4):	Stiprināt sadarbību starp izglītības institūcijām, kuras īsteno sociālā darba programmas, darba devējiem, nozaru ministrijām, u.c. ieinteresētajām pusēm.
Pasākumi (5):	Pētījums par sociālo darbinieku tālākizglītības vajadzībām, to sasaisti ar nozares prioritātēm, izstrādāt tālākizglītības nodrošināšanas un kvalitātes uzraudzības modeli

Rīcības virzieni

<u>Rīcības virziens:</u>	<u>Sociālo darbinieku profesionalitātes nodrošināšana un uzturēšana</u>
Pasākumi (7):	Sakārtot supervīziju (konsultatīvā atbalsta) nodrošināšanu sociālajiem darbiniekiem: ● precizēt normatīvajos aktos pašvaldības lomu un pienākumus konsultatīva atbalsta sniegšanā; ● definēt un iestrādāt normatīvajos aktos prasības supervīzijas pakalpojumam un supervīzijas pakalpojumu sniedzējiem; ● izstrādāt finansēšanas mehānismu supervīziju nodrošināšanai.

Rīcības virzieni

Problēma:	Atbalsta trūkums zinātnes un pētniecības bāzes nostiprināšanai sociālā darba nozarē
<u>Rīcības virziens:</u>	<u>Zinātnes un pētniecības attīstība sociālā darba nozarē</u>
Pasākumi:	Paredzēt līdzekļus zinātnes un pētniecības atbalstam sociālā darba nozarē: ●atbalsts doktorantu izaugsmei sociālā darba nozarē; ●zinātniski pētniecisko projektu līdzfinansēšana; ●mācību literatūras izstrāde sociālā darba studentiem un praktiķiem; ●atbalsts jaunu inovatīvu metožu, pieeju, studiju kursu izstrādei; ●atbalsts jauno zinātnieku mobilitātei; ●balvas par sasniegumiem nozares zinātnes un pētniecības stiprināšanā (piem. studentu pētniecības darbu apbalvošana, labākā starptautiskā/vietējā publikāciju sociālā darba jomā autoru apbalvošana, u.c.)

Rīcības virzieni

<u>Rīcības virziens:</u>	<u>Zinātnes un pētniecības attīstība sociālā darba nozarē</u>
Pasākumi:	LM budžetā ik gadu paredzēt budžeta līdzekļus zinātnes un pētniecības atbalstam sociālā darba nozarē. Iespējamie pasākumi: ●atbalsts doktorantu izaugsmei sociālā darba nozarē; ●zinātniski pētniecisko projektu līdzfinansēšana; ●mācību literatūras izstrāde sociālā darba studentiem un praktiķiem; ●atbalsts jaunu inovatīvu metožu, pieeju, studiju kursu izstrādei; ●atbalsts jauno zinātnieku mobilitātei; ●balvas par sasniegumiem nozares zinātnes un pētniecības stiprināšanā.

Paldies par uzmanību!